

Miljøkonsekvensrapport for Kodbølgaard

Jens Axel Sørensen

Tinghøjvej 10
6870 Ølgod

Udarbejdet den 7. december 2020. Revideret den 9. november 2021. Revideret 28/2 2023 lille rettelse 6/3 2023
Af miljørådgiver Per Lousdal

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	5
Ikke teknisk resumé.....	6
Basisoplysninger	8
Oplysninger om samdrift med andre ejendomme	8
Tidligere godkendelser	8
Biaktiviteter	8
IE-brug	8
Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte.....	8
Indretning og drift	8
Afløbsforhold	12
Foderopbevaring	12
Lys	13
Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse	13
Håndtering og opbevaring af husdyrgødning.....	14
Beliggenhed	14
Planforhold	14
Landskab.....	14
Afstandskrav	15
Naturområder.....	16
Ammoniakemission	16
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000).....	17
Kategori 1-natur	17
Kategori 2-natur	17
§ 3 områder	17
Kategori 3-natur	19
Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter	20
National beskyttelse af arter af planter og dyr	20
Biodiversitet – Den danske Rødliste	21
Lugt	21
Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.....	22
Støv	23

Fluer og skadedyr	23
Til- og frakørsels forhold.....	23
Rystelser	26
Støj.....	26
Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger.....	27
Egenkontrol	28
Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.....	29
Grundvand	29
Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.).....	29
Affald	30
Døde dyr	31
Vand.....	31
Energi.....	32
Klima	32
BAT (Bedste tilgængelige teknik).....	33
Ammoniak (anlæggets emissionsniveau for ammoniak og valg af teknologi)	35
Fravalg af teknologier	36
Miljøledelsessystem	36
Management/Godt landmandskab	36
Fodringsstrategi.....	37
Vand.....	38
Energi.....	38
Spildevand	39
Støj.....	39
Støv.....	40
Lugt	40
Opbevaring af husdyrgødning	40
Forarbejdning af husdyrgødning	40
Udbringning af husdyrgødning	41
Samlet BAT-vurdering.....	41
Eventuelle grænseoverskridende virkninger.....	41
Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgtes virkning på miljøet.....	42
Tiltag ved ophør.....	42

Befolkningen og menneskers sundhed	42
Alternative løsninger	43
Samspillet mellem faktorerne jf. § 4 stk. 6 nr. 5.	43
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten	43

Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver de fremtidige forhold på husdyrbruget på Tinghøjvej 10, 6870 Ølgod, beliggende i Varde Kommune.

Rapporten beskriver de faktiske forhold i dag samt omstrukturering af dyreholdets karakteristika, herunder den forventede drift efter ibrugtagning. Hertil vurderes konsekvenser forbundet med udvidelsen.

Rapporten er opbygget jf. Bilag 1 i Bek. nr. 1261 af 29/11/2019 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen), med enkelte ændringer:

- Rapporten indledes med et ikke-teknisk resumé, fremfor at slutte med det, da det vurderes, at det er en mere naturlig opbygning.
- Punkterne D 1 a og b behandles under et, så de forskellige faktorer beskrives og vurderes i samme afsnit, da dette vurderes mere hensigtsmæssigt.

God læselyst.

Ikke teknisk resumé

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Tinghøjvej 10, 6870 Ølgod. På husdyrbruget er der i dag en produktionstilladelse til 3.500 årssøer og 100.000 producerede smågrise (7,3 kg – 19,5 kg). Ejer af husdyrbruget ønsker at få godkendelse til at ændre eksisterende løbe-/drægtighedsstald til smågrise-stald, ændre eksisterende fare- og løbe-/drægtighedsstalds stald til poltestald, samt at opføre en ny fortank. Ejer ønsker desuden at kunne producere efter de nye fleksible regler, hvor det er produktionsarealerne der godkendes. Herefter kan ansøger frit producere uden begrænsninger på vægten af dyrene og antallet af dyr på stald.

Landskabelige forhold

Ejendommen ligger på Tinghøjvej 10, 6870 Ølgod, og består af en samlet bygningsmasse. Da opførelsen af fortanken placeres mellem eksisterende bygninger og er lavere end eksisterende bygninger, vil ejendommen efter ændringen fremstå som den gør i dag.

Potentielle gener

Beregningerne viser at husdyrbruget ikke resulterer i øget lugt. Kravene i lovgivningen om maksimal lugtpåvirkning af naboer, samlet bebyggelse og byer er overholdt.

Støj og vibrationer fra selve husdyrbrugets faste bygninger og installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer, idet afstanden til idet de fleste støjende aktiviteter foregår indendørs og nærmeste nabobeboelse er afskærmet af egne driftsbygninger.

Fluer og skadedyr bekæmpes, og døde dyr opbevares indendørs og ved afsides afhentningsplads, hvilket vurderes ikke at medføre væsentlige gener for naboer.

Transporter til og fra ejendommen sker primært ved den østligste indkørsel fra øst.

Samlet set vurderes dyreholdet i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, støv, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Påvirkning af natur

Der er i Husdyrloven og tilhørende Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak som forskellige naturtyper må belastes med.

Indenfor 2 km fra staldanlægget er der 7 moser, 1 hede og tre potentielle ammoniakfølsomme skov, som kan tåle en mindre merbelastning. Der er ca. 7 km til nærmeste nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder og ca. 10,5 km til nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik: I forhold til at begrænse ammoniakfordampningen er dette i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak der må komme fra husdyrbruget.

For det ansøgte er der krav om, at der højst må udledes 16.662 kg ammoniak pr. år. Dette krav til emissionen er i lovgivningen sat ud fra viden om, hvad der kan lade sig gøre, ved at anvende de bedste "teknikker" på markedet, der er tilgængelige i til en pris, der er realistisk i forhold til produktionens størrelse. Det kan være et staldsystem med lav ammoniakfordampning eller en teknik i form af gyllekøling e.l. Lovgivningens krav til maksimal ammoniakudledning er overholdt, da den faktiske udledning på 16.616 kg ammoniak pr. år er mindre end kravet.

Ved ophør med driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Beholdere til gylle etc., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, skal gøres uanvendelige til opbevaring af gylle mv., hvis de afmeldes beholderkontrollen. Al miljøaffald skal bortskaffes for egen regning efter den til hver tid gældende lovgivning. Gyllebeholdere, der ikke skal anvendes af anden bruger, skal fjernes.

Basisoplysninger

Oplysninger om samdrift med andre ejendomme

Udover Tingshøjvej 10 ejer og driver Jens Axel Sørensen, Vardevej 14 og Knudevej 1, hvor der er slagtesvineproduktion. Afstanden mellem Vardevej 14 og Tingshøjvej 10 er ca. 3,9 km, og afstanden mellem Knudevej 1, 6880 Tarm og Tingshøjvej 10 er ca. 4,8 km.

På baggrund af afstandene, og at ejendommen hver især kan drives som selvstændige enheder, vurderes der at der ikke er tale om en teknisk og forureningsmæssig forbindelse, jf. Husdyrlovens § 16c, imellem Tingshøjvej 10, Vardevej 14 og Knudevej 1. Der ansøges derfor en særskilt miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Tingshøjvej 10.

Tidligere godkendelser

- Miljøgodkendelse godkendt den 30. august 2012 (8 års drift)
- Tillæg til miljøgodkendelse godkendt den. 29. juni 2015 (nudrift)

Biaktiviteter

Ansøger er partshaver i et biogasanlæg (Ølgod BioEnergi ApS), som er beliggende 1,5 km øst for anlægget. Biogasanlægget er beliggende på anden ejendom. Derudover er der etableret et halmfyr på ejendommen, som blev godkendt i 2013, og opsat solceller på ejendommens bygninger.

IE-brug

Husdyrbruget er kategoriseret som et IE-brug, da der er flere end 750 årssøer.

Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Indretning og drift

Stald	Dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Produktionsareal (m ²)		
		8-årsdrift §12 fra 2012	Nudrift §12-tillæg fra 2015	Ansøgt 2020
4. Klimastald	Smågrise. To-klimastald, delvis spaltegulv	2.581	2.581	2.581
5. Løbe- /drægtighedsstald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	1.694*	1.694	1.694
	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	350*	350	350
	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	2.445*	2.445	2.445
6. Drægtighedsstald	Søer, golde og drægtige. Løsgående, dybstrøelse	196	196	196
	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	2.730	2.730	2.730
11. Ny klimastald	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/67%)	-	-	280

	Smågrise. To-klimastald, delvis spaltegulv	-	-	1.459
	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	1.769	1.769	-
12. Farestald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	507	507	507
13. Farestald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	450	450	450
14. Farestald	Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	1.140	1.140	1.286
	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	126	126	-
	Smågrise. To-klimastald, drænet gulv + spalter	41	41	41
	Smågrise. To-klimastald, delvis spaltegulv	42	42	42
15. Løbe-/drægtighedsstald	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	-	-	735
	Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	576	576	-
	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	78	78	-
17 og 18 Ny poltestald	Flexgruppe: Søer og Slagtesvin; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	-	-	221
	Flexgruppe: Søer og Slagtesvin; 50-75 % fast gulv	-	-	333
	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	207	207	-
	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	149	149	-
I alt		15.081	15.081	15.350

Tabel 1. Dyretype, staldsystem, produktionsareal og miljøteknologi (*23 % gyllekøling og 8760 driftstimer).

Produktionsarealet er i denne ansøgning opgjort ved en opmåling af stierne foretaget af Jens Axel Sørensen og ved hjælp af byggetegninger. Dvs. at der er fratrukket gangarealer og foderkrybber.

Se bilag 1 til opgørelse og skitse af produktionsarealet

- Bygning 1. Stuehus
- Bygning 2. Garage, forrum og medarbejderfaciliteter
- Bygning 3. Beboelse på Tinghøjvej 8. Ejendommen er sammatrikuleret med denne ejendom.
- Bygning 4. Eksisterende klimastald. Stalden er opdelt i 8 sektioner á 32 stier til smågrise i to-klimastald med delvis spaltegulv. Stalden har mekanisk ventilation.
- Bygning 5. Eksisterende løbe-/drægtighedsstald og farestald. Stalden er indrettet til drægtige løsgående søer på delvis spaltegulv i den vestlige ende, og til diegivende søer i kassestier med delvis spaltegulv i den østlige ende.

I løbe-/drægtighedsstalden er der 16 store stier, hvor der er plads til 54 søer pr. sti. To af stierne anvendes til løbeafdeling, hvor søerne stå opstaldet individuelt i bokse. Imellem de individuelle bokse er der 4 ornestier/sygestier.

Farestalden er opdelt i 8 sektioner med 44 farestier i hver.

- Bygning 6. Eksisterende drægtighedsstald. Stalden er indrettet med 26 bokse til løsgående søer på delvis spaltegulv, derudover er der en sygeboks til løsgående søer på fast gulv og strøelse. Stalden har mekanisk ventilation.
- Bygning 7. Eksisterende gyllebeholder på 6.500 m³ med fast overdækning.
- Bygning 8. Eksisterende gyllebeholder på 6.500 m³ med fast overdækning.
- Bygning 9. Eksisterende gyllebeholder på 2.830 m³ med fast overdækning.
- Bygning 10. Eksisterende gyllebeholder på 2.830 m³ med fast overdækning.
- Bygning 11. Ny klima- og poltestald. Stalden er opdelt i 6 sektioner. 5 sektioner ændres fra løbe-/drægtighedsstald med fuldspaltegulv til klimastalde med delvis spaltegulv. 1 sektion forbliver uændret, dog reduceres produktionsarealet med 2 stier. I stedet for søer vil sektionen blive anvendt til polte. Stalden har mekanisk ventilation.
- Bygning 12. Eksisterende farestald. Stalden er indrettet med 8 rækker á 15 kassestier, med delvis spaltegulv. Stalden har mekanisk ventilation.
- Bygning 13. Eksisterende farestald. Stalden er indrettet med 9 rækker á 13 kassestier, med fuldspaltegulv. Stalden har mekanisk ventilation.
- Bygning 14. Eksisterende farestald. Stalden er opdelt i 14 sektioner, med fuldspaltegulv. Heraf er 5 sektioner indrettet med 4 rækker á 6 sidevendte farestier. 7 sektioner er indrettet med 2 rækker á 9 farestier. 2 sektioner er indrettet med 4 rækker á 9 farestier. Derudover er der 2 mindre babystalde med fuldspaltegulv. Stalden har mekanisk ventilation.

Af tidligere godkendelse fremgår at der en mindre del af stalden, hvor der er en løbe-/drægtighedsafdeling. Dette er ændret til farestald omkring 2004, hvor klimastalden blev opført (bygning 4). I relation til BAT vurderes denne del af stalden, som en eksisterende stald.

- Bygning 15 Eksisterende løbe-/drægtighedsstald. Stalden er indrettet med 7 bokse til løsgående søer på delvis spaltegulv. Stalden har mekanisk ventilation.

Tidligere bygning 16 er udtaget, og slået sammen med bygning 15, da der i 2012 blev søgt om at ændre en del af løbe-/drægtighedsstalden til farestald. Ændringen er aldrig foretaget, og stalden har derved hele tiden været en løbe-/drægtighedsstald. Fra opførelsen til 2014 var stalden indrettet med enkelt løbe-/drægtighedsbokse, i 2014 blev inventaret udskiftet således at søerne blev løsgående. I relation til BAT vurderes stalden derfor som en eksisterende stald.

- Bygning 16. Foderlade
- Bygning 17. Ny poltestald. Stalden er en eksisterende løbe-/drægtighedsstald indrettet med 4 rækker individuel opstaldede søer på fuldspaltegulv, á 20 søer og 4 ornestier. Stalden ændres til polte (slagtesvin) på drænet gulv + spalter. Der er anvendt en flexgruppe (Søer og slagtesvin; fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)), der giver mulighed for at have enten søer eller slagtesvin i stalden. Der sker ingen ændringer af gulvet, det er udelukkende inventaret der udskiftes. Stalden har mekanisk ventilation.
- Bygning 18. Ny poltestald. Stalden er en eksisterende farestald, indrettet med 7 rækker á 7 kassestier med delvis spaltegulv. Stalden ændres til polte (slagtesvin) på delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv. Der er anvendt en flexgruppe (Søer og slagtesvin; 50-75 % fast gulv), der giver mulighed for at have enten søer eller slagtesvin i stalden. Der sker ingen ændringer af gulvet, det er udelukkende inventaret der udskiftes. Stalden har mekanisk ventilation.
- Bygning 19. Foderlade
- Bygning 20. Maskinhus
- Bygning 21. Foderlade
- Bygning 22. Halmlade
- Bygning 23. Ny fortank/gyllebeholder på 280 m³ til afhentning af gylle til biogas. Beholderen er 4 m dyb, hvor af 2 m er over jorden og har en diameter på ca. 9,8 m.
- Bygning 24. Halmfyr fra 2013.

Figur 1. Situationsplan

Afløbsforhold

Der er ingen dræn i området.

Tagvand fra stuehuset (1), servicebygning (2), stald 14, 17 og 18 og foderladerne, 16 og 19 ledes via eksisterende regnvandsledning til Vestkær bæk. Al tagvand fra bygning 20, 21 og 22 føres med nedløbsrør på jorden og driver med terrænfald mod vest.

Tagvand fra de resterende staldbygninger ledes til faskiner.

Der er bad og toilet i eksisterende servicebygning. Spildevand herfra ledes til 4 m³ beholder, som tømmes via kommunal ordning.

Foderopbevaring

Der er eget foderblander på ejendommen. Korn opbevares i to udendørs gastætte siloer på 1.855 m³, som kan rumme enten 1.300 tons byg eller 1.500 tons hvede, samt i foderlade (bygning 21). Råvarer og færdigblandet foder opbevares i foderhus i indendørs siloer (bygning 16 og 19). Kornet tippes af i korngrav og

snegles op i de gastætte siloer. Andre råvarer tippes af i korngrav i foderhuset (bygning 19) hvorfra det snegles op i siloer. Korn fyldes i siloer over nogle dage i høstperioden.

Daglig håndtering af foder foregår i et lukket system. Opstår der et spild ved levering og håndteringen af kornet kan dette samles op, og der er derfor ikke risiko for forurening med korn.

Der fodres primært med vådfoder. Der anvendes tørfoder til smågrisene de første 4 uger efter fravæning i ny klimastald (bygning 11).

Indkøb af foder sker på baggrund af foderplanlægning, og der er faste aftaler om levering af foder.

Foderanlæg justeres jævnlige, så den udfodrede mængde svarer til dyregruppen, og unødigt foderspild minimeres.

Grisene fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Lys

Der er belysning i driftsbygninger når der arbejdes og dette i øvrigt er nødvendigt af produktionsmæssige årsager, desuden er der flere steder bevægelsessensorer, der styrer tænding af lys. Der anvendes lavenergi-belysning i bedriften Udendørslamper er dagslysstyret eller har bevægelsessensorer og er dermed kun tændt efter behov. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten.

Lyset i staldene vil være tændt efter behov. Der vil være lys i staldene ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 6 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet vil kunne variere indenfor kl. 05.00-23.00.

Staldbelysningen rengøres efter hvert hold.

Der er to større udendørsbelysninger. Et ved halmfyret, som er styret af bevægelsessensor og et ved gavlen af maskinhuset, som tændes manuelt og efter behov. Derudover er der mindre orienteringsbelysning omkring på ejendommen.

Vurdering

Der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af udvidelsen. Ejendommen er delvist afskærmet af beplantning mod landskabet.

Eksisterende udendørs belysning vurderes ikke at være generende for omgivelserne og trafikken.

Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse

Der anlægges ikke nye indkørsler, veje m.m., og der sker ingen bygningsmæssige ændringer. Der opføres en ny fortank/gyllebeholder på 280 m³, beliggende mellem eksisterende gyllebeholdere og driftsbygninger.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Opbevaringsanlæg	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Teknologi	Opførsels år / 10 års beholderkontrol
Gylletank 1	2.830	707	Overdækning	1992/2012
Gylletank 2	2.830	769	Overdækning	1996/2017
Gylletank 3	6.500	1.217	Overdækning	2003/2013
Gylletank 4	6.500	1.047	Overdækning	2009/2019
Gyllekanaler	6.000		-	
Fortank/gyllebeholder	280	75	Flydelag	2020
I alt	24.940			

Tabel 2. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Den flydende husdyrgødning fra staldene pumpes via fortanken til gyllebeholder. I fortanken er der en el-pumpe, der pumper gyllen via jordledning til den lille gyllebeholder. Gyllebeholderne tømmes vha. sugekran på gyllelastbil (fra biogasanlægget).

Ejendommen leverer gylle til Ølgod Bio Energi ApS, og får samme mængde retur på ejendommen, som der er leveret.

Loven kræver minimum 9 måneders opbevaringskapacitet, hvilket er overholdt.

Dybstrøelse opbevares i stalden indtil det muges ud og lægges i en markstak den ene dag og udbringes på marken dagen efter.

Med denne godkendelse følger der en fleksibilitet i antallet og sammensætningen af dyreholdet. Det er derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at lave en kapacitetsberegning. Der vi dog til en hver tid, være en opbevaringskapacitet til minimum 9 måneder for den flydende husdyrgødning, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen § 11 stk. 2

Det vurderes hermed, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering og opbevaring af husdyrgødning, er tilstrækkelig til beskyttelse af omgivelserne.

Beliggenhed

Planforhold

Ejendommen er beliggende i det åbne land. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Hedevangvej 5, som ligger 740 m vest for anlægget. Den nærmeste samlede bebyggelse er Strellev beliggende 2,3 km nordvest for anlægget. Nærmeste by er Ølgod, som ligger 2,3 km nordøst for ejendommen.

Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegningerne og fredninger blevet gennemgået.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.

Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet

Husdyrbruget ligger indenfor

	Indenfor	Udenfor
Særlig værdifuldt landbrugsområde	x	
Skovrejsningsområde	x	
Lavbundsområde		x
Naturbeskyttelsesområde		x
Økologiske forbindelser / spredningskorridorer		x
Kulturhistoriske bevaringsværdier		x
Værdifulde kulturmiljøer		x
Bevaringsværdigt landskab	x	
Større sammenhængende landskab		x
Område for store husdyrbrug	x	
Specifikke geologiske bevaringsværdier		x
Kystnærhedszone		x
Strandbeskyttelseslinje		x
Kirkebyggelinje		x
Skovbyggelinje		x
Å beskyttelseslinje		x
Sø beskyttelseslinje		x
Beskyttede sten- og jorddiger		x
Fredede områder		x
Fortidsminde beskyttelseszone		x
Habitatområde		x
Råstofområder		x
Boringsnære beskyttelsesområder		x
Område med særlig drikkevandsinteresse	x	
Nitratfølsomt indvindingsområde		x
Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområde		x
Jordforurening V1		x
Jordforurening V2		x

Tabel 3. Landskabelige udpegninger

Vurdering

Der opføres en ny fortank på 280 m³, som placeres mellem eksisterende gylletanke og staldbygninger. Beholderen har en højde på 2 m over jordoverfladen, den vil derfor ikke være synlig for naboer eller fra veje omkring husdyrbruget. Da der sker ikke nogen bygningsmæssige ændringer eller større anlægsarbejder, vurderes det at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af landskabet som følge af projektet.

Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6-8 i Lbk. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Husdyrbrugloven) er følgende:

§ 6:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

§ 7:

- helt eller delvist indenfor eller i en afstand mindre end 10 m fra kategori 1 og kategori 2 naturtyper (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2 stk. 1 og 2).

§ 8:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

Afstandene er afsat som punkter i Husdyrgodkendelse.dk

Vurdering

Anlæggets afstand til områderne er større eller lig med ovenstående krav. Det vurderes derfor at alle afstandskrav er overholdt.

Idet ejendommen ligger i stor afstand til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo uden landbrugspligt, vurderes de driftsmæssige ændringer ikke at ville medføre væsentlige gener fra ejendommen. Det vurderes heller ikke at ændringerne vil medføre væsentlige forringelser af Danmarks kulturarv eller de landskabelige forhold.

Naturområder

Ammoniakemission

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger der er foretaget i *Husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen i ansøgt drift er 16.274,1 kg NH₃-N/år. Kildehøjde kan i beregningerne sættes til 3 eller 6 meter. Der er valgt 6 m. Ruheder er valgt som *Landbrug* i oplandet og efter beskaffenheden af naturarealet vurderet ud fra luftfotos i det enkelte naturpunkt f.eks. *Blandet natur med lav bevoksning*.

Der er kumulation i punkt 1 (kategori 1 natur), men det er ikke interessant, da totalbelastningen i kategori 1 natur er på 0,0 kg N/ha/år.

For at kunne vurdere merdepositionen til kategori 3 natur, er produktionsarealets størrelse for 8 år siden og nudriften fastsat til produktionsarealet, som er godkendt hhv. den 30. august 2012 og 29. juni 2015.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er beskrevet under Indretning og drift.

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

Der er ca. 10,5 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er Habitatområde nr. 196: Lønborg Hede.

Kategori 1-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 10,5 km sydøst for det nærmeste kategori 1 naturområde.

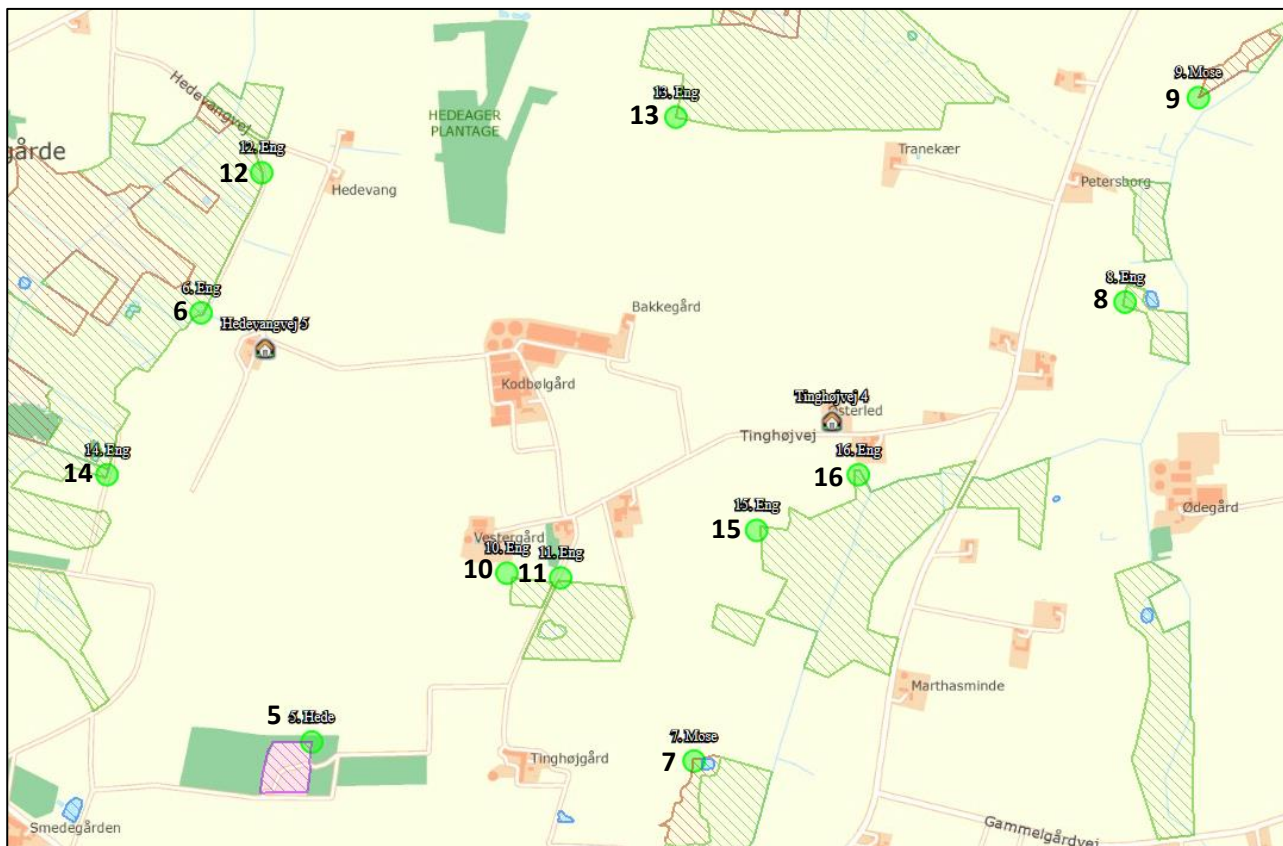
Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition er overholdt.

Kategori 2-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 2,5 km sydøst for, det nærmeste kategori 2 naturområde, som er et overdrev på ca. 3 ha. Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser en totaldeposition på 0,1 kg N. Kravet om maksimal total deposition på 1 kg N/ha/år er overholdt.

§ 3 områder

Af figur 2 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1-2 km fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 2. § 3 arealer indenfor 2 km fra husdyrbruget.

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
9. Mose	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,4
8. Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,4
7. Mose	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,3
6. Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	-0,1	0,6
5. Hede	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2
4. Overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
3. Hede	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
2. Hede	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
1. Våd hede	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
16. Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,7
15. Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	-0,1	0,8
14. Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,3
13. Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	-0,1	1,5
12. Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	-0,1	0,7
11. Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,6
10. Eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,6

Tabel 4. Naturberegninger

Kategori 3-natur (ammoniakfølsomme naturtyper, herunder moser, heder og overdrev, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2)

Indenfor 2.000 m fra anlægget er der 7 moser og en hede, se figur 2.

Indenfor 2.000 m fra anlægget er der tre potentielle ammoniakfølsomme skove.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser at merdepositionen på de nærmest liggende naturområder ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IV-arter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rasteområde. Følgende bilag IV-arter er ifølge Varde kommune ved miljøgodkendelse i 2012 vurderet at de kunne tænkes at forekomme:

Anlægget

I henhold til § 11 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter" er der indført en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et beskyttelsesområde eller udenfor. Disse arter fremgår af direktivets bilag IV og kaldes derfor bilag IV-arter. For en række arters vedkommende har Varde Kommune intet kendskab til arternes udbredelse i området, det gælder f.eks. løgfrø, markfirben og alle arter af småflagermus.

Spidssnudet frø og birkemus er begge arter der er listet på bilag IV. Spidssnudet frø er almindelige udbredt i Varde Kommune. Spidssnudet frø forventes at forekomme i forbindelse med naturområder i Varde Kommune, hvor der er egnede leveforhold for spidssnudedede frøer. Det er Varde Kommunes vurdering at udvidelsen ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af spidssnudet frø på grund af den store forekomst af arten i Varde Kommune.

Birkemus er registreret få steder i Varde Kommune. Nærmeste lokalitet, hvor der er registreret birkemus, er ca. 10,5 km sydvest for ejendommen. Det er Varde Kommunes vurdering at udvidelsen ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af birkemusen på grund af den store afstand til den nærmeste lokalitet hvor birkemusen er registreret.

Varde Kommune vurderer i øvrigt at udvidelsen kan gennemføres uden at påvirke nogen af de listede arter på bilag IV i direktivet væsentligt.

Figur 3. Varde kommunes vurdering af bilag IV-arter i 2012

Kommunen vurderede på det tidspunkt, at husdyrproduktionen ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Søgning på <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret Bilag IV arter ved ejendommens bygningsanlæg.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er flere andre arter beskyttet af en nationalartsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen7.

Søgning på <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret fredede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

Biodiversitet – Den danske Rødliste

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse, er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Søgning på <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret truede arter på den danske rødliste i nærheden af ejendommens anlæg.

Vurdering

Der etableres en ny fortank mellem eksisterende bygninger i forbindelse med nærværende miljøgodkendelse. Godkendelsen vil derfor ikke medføre at der ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger, eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter. Derfor vurderes det at driften ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder. Det vurderes at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til internationalt og nationalt beskyttede arter af planter og dyr, og uden at påvirke den biologiske mangfoldighed negativt.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, husdyrgødningslagre m.m. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Udover dyretypen og størrelsen af produktionsarealet er det fx staldindretning, ventilationssystem (afkasthøjde), geografisk placering, strøelse, gødningshåndtering, fodring samt hygiejne i stalden.

Udslusning af gylle sker en gang ugentlig til fortank, hvorfra det pumpes videre til lille gyllebeholder. Herfra afhentes det af biogasanlægget, samtidig afleverer biogasanlægget et læs gylle i en af gyllebeholderne. Omrøring af gyllebeholdere foretages før udbringning på markerne primært om foråret.

Der er mekanisk ventilation, der er i drift hele året, i alle stalde.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes ved vurdering af om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug.

Lugtemissionen er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk ud fra oplysningerne om det ansøgte produktionsareal. Geneafstanden er overholdt i forhold til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone. Beregninger fremgår af nedenstående tabel.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 hedevangvej 3	0	NY	698,7	698,7	739	Ja
 Hedevangvej 5	0	NY	698,7	698,7	739,3	Ja
 Tinghøjvej 4	0	NY	698,7	698,7	806,5	Ja
 Lynevej 31	0	NY	1302,7	1302,7	2421,4	Ja
 Ølgod Præstegård, Ølgod	0	NY	1693,3	1693,3	2362,1	Ja
 Ølgod Præstegård, Ølgod	0	NY	1693,3	1693,3	2213,4	Ja
 Ølgod Præstegård, Ølgod	0	NY	1693,3	1693,3	2406,8	Ja

Tabel 5. Luftgeneberegning.

Vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omkringboende naboer.

Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.

Ved planlægning af nye byområder ses på anbefalinger i "Håndbog om Miljø og Planlægning – bolig og erhverv i byerne" fra Miljøstyrelsen og Skov og Naturstyrelsen, 2004. Her angives anbefalede mindste afstande mellem virksomhed og boliger for forskellige klasser. Klassifikationen er inddelt efter størrelse/type af virksomhed. Svinebrug er i klasse 7, hvor afstanden sættes til minimum 500 m. Afstanden angiver hvilken afstand, der skønnes at være nødvendig mellem den pågældende virksomhed og boliger i et nyetableret område med samlet bebyggelse eller by, baseret på Miljøstyrelsens erfaringer om miljøforhold.

Jævnfør virksomhedsbeskrivelsen fra håndbog om Miljø og Planlægning, Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen, Landsplanafdelingen, 2004, anvendes følgende inddeling af husdyrbrugstyper:

Klasse 1	0 m afstand	Klasse 3: Hundepensioner, kenneler og rideskoler (mindre husdyrhold) Klasse 6: Pelsdyrfarme Klasse 6: Husdyrbrug med erhvervsmæssigt dyrehold, minus svinefarme Klasse 7: Svinefarme med erhvervsmæssigt dyrehold
Klasse 2	20 m afstand	
Klasse 3	50 m afstand	
Klasse 4	100 m afstand	
Klasse 5	150 m afstand	
Klasse 6	300 m afstand	
Klasse 7	500 m afstand	

Tabel 6. Miljøklasser (Håndbog om Miljø og planlægning)

Det fremgår ligeledes af håndbogen at de væsentligste miljøforhold for husdyrbrug er støj, lugt, fluer, ammoniakfordampning, godstrafik og udvaskning af kvælstof til vandmiljøet.

Nærmeste samlede bebyggelse og by i denne konkrete sag er en vægtet gennemsnitsafstand på henholdsvis 2.367 m og 2.362 m og er således ikke indenfor den anbefalede afstand på de 500 m, som angivet ovenfor.

Alene på grund af afstanden til samlet bebyggelse/by forventes der således ikke gener for beboelser i områder udlagt til beboelse.

I det nedenstående er enkelte forhold uddybet.

Støv

Den primære støvkilde er støv fra ventilationsanlæg. I alle stalde er der overbrusningsanlæg.

I forbindelse med håndtering af foder, levering af foder m.m., kan der opstå støvgener. Alt foder opbevares i udendørs eller indendørs i lukkede siloer. Transport af foder mellem fodersiloerne og stalden foregår i et lukket system, derved er støvgener fra håndtering af foder meget begrænset.

Der anvendes vådfoder i alle stalde til søer.

Vurdering

Generelt vurderes at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige og derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer.

Fluer og skadedyr

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes ved hyppig udslusning af gylle samt med gyllerovfluer. Hvis der anvendes fluebekæmpelsesmidler, vil det ske i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Der er aftale om rottebekæmpelse med et privat rottebekæmpelsesfirma.

Vurdering

Det vurderes, at med det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr, ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Til- og frakørsels forhold

Til ejendommen er der tre indkørsler. De to af indkørslerne kommer fra Tinghøjvej og den tredje kommer fra Hedevangvej. Det er primært den østligste (rød pil) og den vestligste (grøn pil) indkørsel, der anvendes i forbindelse med driften. Den midterste anvendes primært til indkørslen til stuehuset.

Der er lavet en intern vej nord og vest om bygningerne for at minimere kørsel med husdyrgødning, ifm. udbringning, ad Tinghøjvej.

De fleste tunge transportere til og fra ejendommen sker ved den østligste udkørsel, derved mindskes generne for de næved beliggende naboer (Tinghøjvej 3 og 5).

Transporter fordeler sig overordnet således:

Østligste indkørsel (rød pil): Transporter med foder, smågrise til Vardevej og biogasgylle.

Vestligste indkørsel (grøn pil): Transporter med smågrise til Knudevej og traktorkørsel til marker.

Midterste indkørsel (blå pil): Primært transportere til og fra beboelse og medarbejdere i personbiler.

Figur 4. Til- og frakørselsforhold

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transportere i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt intern på bedriften. Endelig er der transportere i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder.

Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal/år, Nudrift (MGK fra 2012)	Antal/år, ansøgt drift	Kommentarer
Levering af polte	26	12	Tre kørsler hver gang. Fire gange årligt, hvor de køres til karantæne vardevej 14
Afhentning af dyr til slagtning	26	52	
Afhentning af smågrise	0	120	Tre gange ugentlig i 40 uger om året
Afhentning af døde dyr	104	104	
Leverancer af indkøbt foder	279	350	Inklusive valle fra Arla
Eget foder og halm	20	120	100 ha halm og korn køres ind direkte fra markerne omkring.
Gylle	972	380 med lastbil 100 med traktor	Flytning af gylle med lastbil (40 m ³) til eksterne tanke til udbringning på egne marker på Knudevej/Østergårdevej/Øster Vejrupvej/ Adsbølvej. Gyllekørsel med traktor og gyllevogn (30 m ³) til arealer som ikke ligger omkring gården.
Gylle til biogas	0	680	Jf. miljøgodkendelse tilhørende Ølgod Bioenergi.
Dieselolie	36	36	
Affald	60	60	
Øvrige	52	52	
Samlet antal transporter	1.575	2066	

Tabel 7. Antal transporter til og fra ejendommen.

Der sker en stigning i antallet af transporter med 491, ift. miljøgodkendelsen fra 2012, svarende til 31 %. Dette skyldes primært en stigning i antal transporter med gylle, indkøbt foder og transporter med smågrise. Antallet af transporter i nudriften blev angivet ud fra at alle transporter med traktor og gyllevogn kørte på offentlig vej, og at gyllevognen kunne medbringe 20 m³ ad gangen.

Ansøger er medejer af Ølgod Bioenergi sammen med to andre virksomheder. Oprindeligt var der en fjerde medejer (kvægbrug), som også skulle levere gylle til biogasanlægget. I stedet har man øget mængden af husdyrgødning fra de andre tilbageværende ejere.

Det betyder i praksis at der i dag er 680 transporter fra ejendommen til biogasanlægget.

Antallet af transporter med gylle stiger når der køres gylle til Biogas. En større del af transporterne sker med lastbil i stedet for traktor med gyllevogn som i miljøgodkendelsen fra 2012.

Transporteren med gylle til biogas sker jævnt fordelt over hele året. Transporter med udbringning af gylle sker i en kortere periode inden for sæsonen for gyllekørsel. I højsæsonen for udbringning af gylle og høst vil være større belastning af transporter, og det kan være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

På dage med gyllekørsel og kornkørsel er der en rimelig stor trafik med deraf følgende støjgener. Det tilstræbes, at kørslen bliver holdt på hverdage i normal arbejdstid, men i højsæsonen vil der være øget trafik på- og omkring ejendommen udenfor de anførte tidspunkter.

Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af levende dyr kan dog ske døgnet rundt i henhold til slagteriets køreplaner. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Vurdering

Der er redegjort for til- og frakørselsforhold, samt at transporter så vidt muligt foregår i dagtimerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Støj

De væsentligste støjkluder på et svinebrug er staldventilation, gyllepumper, foderleverancer, støj fra transporter, m.v.

Alle svinestalde er med mekanisk ventilation, der kører året rundt. Eftersom der er ventilatorer i ventilationsafkast, kan der observeres støj fra disse i nærheden af staldene. Støjniveauet vil dog være minimalt, da motorerne i ventilatorerne er placeret i den nederste del af afkastene.

Leverancer af foder foregår af kort varighed og i dagtimerne. Foder tippes af i foderhuset i en korngrav, hvor fra det snegles op i siloer.

Kompressorer anvendes til vådfoderanlæg eller i maskinhuset, begge dele er placeret indendørs.

Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler med levering af foder, gylletransport, afhentning af smågrise og søer til slagt samt afhentning af døde dyr. Herudover vil der være transporter med traktor ved udbringning af gylle og andet markarbejde.

I det omfang det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt indenfor normal arbejdstid. Dog kan der forekomme afvigelser i forbindelse med afhentning af dyr.

Der er kontinuerlig driftsstøj fra ventilationsanlægget, som overholder gældende krav til støjgrænser. Korn fyldes i silo over et par dage i høstperioden. Kompressorer står indendørs og høres dermed ikke udenfor bygningen.

Støjende aktiviteter vil videst muligt blive holdt indenfor normal arbejdstid fra 06.00-18.00. I spidsbelastningsperioder kan der dog forekomme transporter og markarbejde udenfor normal arbejdstid.

Afhentning af smågrise kan forekomme tidligere end kl. 06.00.

Udslusning af gylle fra stald til fortank sker en gang ugentlig. Pumpning af gylle fra fortank til lille gyllebeholder (280 m³) sker en gang hver uge, vha. elpumpe. Oprøring af gyllebeholderne sker forud for udkørsel af gylle på markerne primært om foråret.

Vurdering

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Ejendommens beliggenhed i relativ lang afstand fra naboer, betyder at støj i forbindelse med produktionen vil være meget begrænset.

Det vurderes, at husdyrbruget på Tingshøjvej 10 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, samt afstanden fra støjklender til omliggende beboelse, ikke kan forventes at ville frembringe støj, som kan medføre gener i omgivelserne.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

For at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø, er der redegjort for procedure for håndtering af gylle, kemikalier og olie ved uheld på husdyrbruget.

Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: brand, spild af kemi eller olie, uheld med eller ved gyllebeholderne, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholderne ved strejfen eller påkørsel, eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle.

De største risici for uheld skønnes at være i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, ved strømssvigt og personskader.

Minimering af risiko for uheld

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, som ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller lign.), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

På ejendommen er der udarbejdet en beredskabsplan der beskriver hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, forurening eller ved andre uheld og kritiske situationer.

Anlæg og tekniske foranstaltninger bliver rensset, vedligeholdt og udskiftet i en sådan grad, at det sikrer korrekt brug og effekt. Medarbejdere er grundigt instruerede i opgaverne, hvilket sikrer, at disse bliver udført korrekt. Det skaber minimal risiko for uheld som følge af forkert håndtering af husdyrgødning og fodermidler.

En gang årligt tømmes gyllebeholderen, i forbindelse med den normale udbringning af gylle, hvorved gyllebeholderen visuelt kan kontrolleres for evt. skader. Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsvivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Gylletankene tømmes med selvlæssende gyllevogne påmonteret sugekran.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis gyllebeholderen skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112. I tilfælde af lækage på gyllebeholderen vil der ikke ske en hurtig afstrømning, da terrænet omkring ejendommen er forholdsvist fladt. Det vil dog efterhånden løbe mod grøften nordøst for ejendommen. Denne kan nem spærres ved at smide en halmballe eller jord i grøften.

Der er udarbejdet en beredskabsplan.

Vurdering

Det vurderes at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld og for at minimere risikoen for uheld.

Egenkontrol

- Der laves E-kontrol.
- Energi-, foder-, vand- og olieforbrug registreres.
- Brug af sprøjtemidler registreres (Sprøjtejournal)
- Der overvåges ved gyllepumpning
- Der udføres 10-årig beholderkontrol.

- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. Udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Landbrugsstyrelsen. Anvendelse og udarbejdelse af mark-/gødningsplaner er et af hovedpunkterne i BAT-kravene. Det opfyldes til fulde. Det er et styringsredskab der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, at gødning tilføres markerne når vejret tillader det så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.

Vurdering

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle uhensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.

Grundvand

Husdyrbruget ligger i område for særlig drikkevandsinteresse. Husdyrbruget ligger ikke indenfor boringsnære beskyttelsesområder, nitratfølsomt indvindingsområde, eller sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder.

Der er en markvandsboring med DGU nr. 113.1605 på Tinghøjvej 8.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

Vurdering

De generelle regler for opbevaring af husdyrgødning og indretning af stalde sikrer at der er minimal risiko for at der sker udslip fra gødningsopbevaringslagre og stalde, som kunne give anledning til forurening af grundvandet. Desuden er der særlige regler for udnyttelse og udbring af husdyrgødning, der sikrer en minimal udvaskning af næringsstoffer til grundvandet.

Ud fra ovenstående vurderes det at den påtænkte driftsændring ikke vil have indvirkning på grundvandet.

Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)

Olie

På ejendommen anvendes der olie, i form af diesellole og smøreolie. Diesellole anvendes til landbrugsmaskinerne i forbindelse med markarbejdet. Diesellole opbevares i maskinhuset i en overjordiske tank på 5.000 liter fra 2009. Tanken er placeret på fast bund uden afløb. Tanken er forsynet med en overfyldningsalarm, for at undgå en evt. jordforurening ved påfyldning af tankene. Smøreolie anvendes til traktorer og maskiner, og opbevares i 200 liter tromler i maskinhuset, de er ligeledes placeret på fast bund uden afløb. Olieskifte på traktorer og maskiner foretages af værksted, som bortskaffer olieaffaldet.

Kemikalier og pesticider

På ejendommen anvendes der kemikalier hovedsagligt i form af pesticider og rengøringsmidler. Det er minimalt hvad der anvendes af rengøringsmidler. Ved vask af stalde anvendes iblødsætning og højtryksrensere.

Pesticider opbevares i aflåst kemikalierum i maskinhuset. Vask og påfyldning af sprøjte sker på godkendt vaskeplads med olieudskillere ved halmlade og halmfyr, hvorfra der er afløb til gyllebeholder. Påfyldning af sprøjten sker ved maskinhuset, hvor der er en 12 m³ vandtank, så der ikke er risiko for tilbageløb til vandforsyningen. Andre former for kemikalier der er klassificerede og mærket som giftige eller meget giftige opbevares i aflåst kemikalierum i maskinhuset.

Nødvendige rengøringsmidler/pesticider/kemikalier bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

Medicin

Bedriften er tilmeldt en sundhedsordning med dyrlægen, som kommer på besøg mindst en gang om måneden. Her udskriver dyrlægen den nødvendige medicin. Medicinen opbevares i et køleskab i stalden. Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden, og afleveres til dyrlæge eller på kommunal genbrugsstation.

Vurdering

Det vurderes at reststoffer opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

Affald

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet tilstræbes opbevaret og bortskaffet i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Varde Kommune.

Affald opbevares i den vestlige ende af drægtighedsstalden (bygning 6) og i foderhuset (bygning 19).

Affald	Opbevaring	Bortskaffelse
Plast, papir, nylonsække o.a. brændbart	Container	Tømmes af godkendt affalds-transportør
Medicinrester og -emballage	Der er normalt ingen medicinrester. Kanyler, flasker og skalpeller opbevares i lukkede bøtter	Farligt affald – kommunal genbrugsplads
Emballage sprøjtemidler		Kommunal genbrugsplads
Sprøjtemiddelrester		Farligt affald – kommunal genbrugsplads

Oliefiltre	Ingen da oliefiltre skiftes af værksted	Farligt affald – kommunal genbrugsplads
Spildolierester	Ingenting	Farligt affald – kommunal genbrugsplads
Akkumulatorer/batterier	Små batterier indsamles Store batterier (fx traktorbatterier)	Kommunal genbrugsplads Ølgod produkthandler
Lysstofrør/glas	Genbrugsspanden	Kommunal ordning
Spraydåser		Farligt affald – kommunal genbrugsplads
Jern		Ølgod produkthandler
Kemikalier	Frostsikret aflåst rum i maskinhuset	Farligt affald – kommunal genbrugsplads
Husholdningsaffald	I affaldsbeholder ved stuehuset	Kommunal ordning

Tabel 8. Oversigt over affaldshåndtering

Vurdering

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Døde dyr

Døde søer/større dyr opbevares overdækket af et kadaverdækket på plads vest for ejendommen i nærheden af Hedevangvej (jf. figur 4). Døde smågrise opbevares i containere indendørs i køligt rum. Containeren køres til afhentningsplads løbende. Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbipasserende. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget efterlever Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Vand

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand. Der anvendes vand fra Ølgod vandværk.

	Nudrift (m ³)	Ansøgt drift (m ³)	Ændring (%)
Vandforbrug	34.505	34.505	0

Tabel 9. Vandforbrug

I alle stalde anvendes der drikkekopper eller vandventiler over krybbe, hvorved vandspild undgås. Lækager identificeres, stoppes og repareres hurtigst muligt.

Vandforbruget opgøres jævnligt. Opgørelserne gemmes så det er muligt at sammenligne vandforbruget måned for måned. Derved kan man registrere udsving i forbruget og opdage ikke visuelle lækager.

Vandbesparelser opnås ved at drikkeniplerne er placeret i fodertrugene.

Vandforbruget ved rengøring af stalde minimeres ved at iblødsætte staldene og derefter vaske med højtryksrensere/vaskerobot.

For at minimere unødigt spild gennemgås drikkenipler og vandrør jævnligt for utætheder. Der vil dagligt være en visuel kontrol og ved vask af staldene. Eventuelle lækager reparerer så vidt muligt med det samme.

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger vand. Det vurderes derved at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el, dieselolie og halm. Elforbruget anvendes hovedsagligt til ventilation, gyllepumpning, belysning, foderfremstilling og udfodring.

	Nudrift	Ansøgt drift	Ændring (%)
Elforbrug (kWh)	1.000.000*	1.000.000	0
Dieselolie (l)	60.000*	60.000	0
Halm (t)	500	500	0

Tabel 10. Energiforbrug *nudriften er rettet til det faktiske forbrug, i stedet for som oplyst i MGK fra 2012.

Af energibesparende teknikker kan nævnes, lavenergipærer, og trinløs styring af ventilationen. Udendørs belysning er tændes manuelt efter behov eller bevægelsescensor.

Der anvendes LED-belysning i alle stalde.

Ved hver vask vil ventilatorskaktene blive rengjort, så modstanden mindskes så meget som muligt. Ventilationen er styret af temperatur, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget.

Til opvarmning af stalde og stuehus anvendes der halm. Halm opbevares indendørs i halmlade (bygning 22).

Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger energi. Det vurderes derved at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. Det vurderes derfor at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlige følgevirkninger for miljøet på baggrund heraf.

Klima

Klimapåvirkninger søges begrænset ved at holde fokus på energiforbrug og transporter så CO₂-belastningen minimeres så vidt muligt. Dette er beskrevet i foregående afsnit vedr. "Energi" med diverse tiltag.

Denne ejendom bidrager til klimainsatsen med bla. følgende tiltag:

- Der anvendes LED-belysning i stalden, som minimerer elforbruget.
- Der er solceller på størstedelen af husdyrbrugets bygninger.

- Der anvendes hyppig udslusning en gang ugentligt i den eksisterende stald. Metanproducerende bakterier er mindre aktive ved lave temperaturer (under 15°C). Derfor kan man mindske udledningen af metan ved at pumpe gylle hyppigere fra stalden til gylletanken og skylle gyllekanalerne.
- Overdækning af gyllebeholder, reducerer metanudledningen, pga. at der skabes et bedre miljø for visse mikroorganismer, som er drivhusgasreducerende.
- Husdyrgødning afsættes til biogas hvor det bidrager til produktion af opgraderet gas ud på biogasnettet. Afgasning af husdyrgødning reducerer jf. energistyrelsen udledningen af drivhusgasser fra ejendommens husdyrhold og er medvirkende til at nedsætte udledningen af CO₂ fra afbrænding af fossil energi ved at erstatte naturgas. Gødskningen med biogasgylle har en lavere lattergas emission end fra rågylle.
- Arealerne ligger forholdsvis samlet. Gyllen leveres retur fra biogasanlægget, direkte i de tanke der ligger nær ved de arealer, gyllen skal udbringes på. Derved minimeres vejtransporten med traktor og gyllevogn. Hvilket bidrager til et lavere forbrug af brændstof. CO₂-udledningen er lavere ved transport med lastbil, fremfor traktor.
- Der er god opbevaringskapacitet. Derved kan gyllen gemmes og udbringes på det mest optimale tidspunkt i forhold til afgrødens mulighed for kvælstofoptag, hvilket vil begrænse omdannelsen af kvælstof til lattergas.

BAT (Bedste tilgængelige teknik)

I lovgivningen er der faste krav hertil, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Projektets BAT-emissionsniveau er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-emissionskravet er overholdt.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	15525	778	16303
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	15496	778	16274
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	29
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 11 BAT-beregning

BAT-niveauet er fastsat som eksisterende stald niveau i alle stalde med undtagelse af stald 11. Ny klimastald, som er angivet som nyt. Der er anvendt miljøteknologier i tidligere miljøgodkendelse fra 2012, og som sidenhen har fået tillæg til miljøgodkendelsen i 2015.

I 2012 var der anvendt gyllekøling med en ammoniakreducerende effekt på 23 % og en driftstid på 8.760 timer. Derudover var der anvendt overdækning af alle fire gylletanke og foderkorrektion. I 2015 blev der ifm. tillæg til miljøgodkendelsen konstateret at der var sket en regnefejl, og Varde Kommune kunne ikke se

nogen begrundelse for at fastholde det gamle BAT-niveau, se figur 5 herunder. Der blev derfor søgt om lempelse af vilkår, da ansøger ikke længere ønskede gyllekølingsanlægget, men i stedet ønskede at leve op til BAT-kravet med reduceret råprotein og overdækning af gylletankene.

BAT-emissionsniveauet for projektet er beregnet til 12.902 kg NH₃-N og projektets reelle ammoniakemission er på 12.695 kg NH₃-N. Projektet har således en total ammoniakemission, der er 207 kg NH₃-N mindre end det beregnede BAT-emissionsniveau. I miljøgodkendelsen fra 2012 er den beregnede ammoniakemission fra husdyrbruget 12.101 kg NH₃-N og det beregnede BAT-emissionsniveau 12.512 kg NH₃-N. Det lavere BAT-emissionsniveau fra 2012 i forhold til niveauet beregnet i nærværende miljøgodkendelse skyldes at der er sket en regnefejl og enkelte staldsystemer er beregnet efter forkerte emissionsgrænseværdier i 2012. Derudover er de 77.500 smågrises emissionsniveau vægtkorrigeret anderledes i nærværende miljøgodkendelse. Dette resulterede i et BAT-emissionskrav der var 390 kg skrappere end nødvendigt tilbage i 2012.

Ifølge Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)", skal de vejledende emissionsgrænseværdier for eksisterende stalde anvendes. Dog kan der være installeret teknikker i de eksisterende stalde, som medfører, at ammoniakemissionen er mindre end det angivet emissionsniveau men fortsat er større end emissionsgrænseværdien for nyanlæg. I sådanne tilfælde er det den faktiske ammoniakemission der skal fastsættes som BAT-niveauet.

I miljøgodkendelsen fra 2012 er det beskrevet, at staldene er installeret med de nævnte gulvtyper i tabel 5, der er installeret gyllekøling i en stald til søer, der er foderkorrigeret ved søer og smågrise og at gylletankene er overdækket. Disse teknikker reducerer ammoniakemissionen til 12.101 kg NH₃-N. Det er uvist hvorfor ammoniakemissionen i 2012 er reduceret med 411 kg NH₃-N mere end det beregnede BAT-emissionsniveau på 12.512 kg NH₃-N. Formentlig er der tale om uopmærksomhed både fra ansøgers og kommunens side. Varde Kommune kan ikke finde grundlag for at fasthold hverken det reelle ammoniakemissionsniveau eller det beregnede BAT-emissionsniveau fra 2012.

Varde Kommune vurderer, at BAT-emissionsniveauet for projektet er 12.902 kg NH₃-N.

Ansøger har søgt om lempelse af vilkår, da der tilbage i 2012 er sket regnefejl i forbindelse med udregningen af BAT-emissionskravet. Ansøger ønsker at opfylde BAT-niveauet for husdyrbruget igennem fodertilpasninger. I miljøgodkendelsen fra 2012 er der vilkår til etablering af gyllekølingsanlæg. Ansøger ønsker ikke at anvende denne teknologi i fremtiden til reduktion af ammoniak.

Varde Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at ansøger lever op til lovgivningens krav om BAT på punktet ammoniak.

BAT-niveauet er opnået ved at staldene er etableret med de nævnte gulvtyper i tabel 5, gylletankene er overdækkede og indholdet af råprotein i søernes foder samt søernes foderforbrug er reduceret.

Figur 5. Udsnit fra Tillæg til miljøgodkendelse 2015 vedr. fastsættelse af BAT-krav

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning
Stald 17 + 18. Ny poltestald	Søer og Slagtesvin; 50-75 % fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 17 + 18. Ny poltestald	Søer og Slagtesvin; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 14. Farestald	Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 14. Farestald	Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 14. Farestald	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 12. Farestald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 15. Løbeafdeling	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 13. Farestald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 11. Ny klimastald	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Stald 11. Ny klimastald	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 6. Drægtighedsstald	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 6. Drægtighedsstald	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, dybstrøelse + fast gulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 5. Drægtigheds- og farestald	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 5. Drægtigheds- og farestald	Søer, gølle og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 5. Drægtigheds- og farestald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse
Stald 4. Smågrisestald	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse

Tabel 12. Forudsætninger for BAT-beregning

Ammoniak (anlæggets emissionsniveau for ammoniak og valg af teknologi)

BAT-niveauet er opnået ved at, der er anvendt:

- Delvis spaltegulv i løbe-, drægtigheds- og i nogle farestalde.

- Delvis spaltegulv i to-klimastald i ny klimastald
- Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv til nogle polte/slagtesvin
- Overdækning af eksisterende gylletanke

Fravalg af teknologier

Der er ikke foretaget en vurdering af fravalg af teknologier, i det at BAT-kravet er opfyldt ved hjælp af de valgte staldsystemer og overdækning af eksisterende gylletanke.

Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det at projektet lever op til lovgivningens krav.

Miljøledelsessystem

Der er indføres et miljøledelsessystem på ejendommen. Det vil sige:

- Bedriftens miljøforhold er gennemgået.
- Der er formuleret en miljøpolitik.
- Der er fastsat et ambitionsniveau i form af miljømål.
- Der er udarbejdet en plan for, hvordan målene nås.
- Der evalueres en gang årligt, om målene er nået.
- Miljøledelsessystemet gennemgås en gang årligt.

Management/Godt landmandskab

Den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Dette søges opnået dels ved reduceret vand- og energiforbrug jf. ovenstående, dels ved reduktion af ammoniakfordampning fra stalde. Desuden fokuseres der også på, ved god hygiejne og bekæmpelsesmidler, at holde skadedyr fra ejendommen. Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, pesticider og brændstof.

- Al produktion tilrettelægges således, at belastning af den enkelte medarbejder mindskes i henhold til APV.
- Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge.
- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse og medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt og hvilket vilkår der er stillet til driften i den forbindelse.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle eller brand er beskrevet, og medarbejderne er orienteret om indholdet i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.
- Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler på regelmæssige personalemøder.
- Der foretages daglig kontrol og løbende vedligeholdelse af anlægget, og en gang årligt bliver foderanlægget gennemgået af leverandør.
- Vandforbruget ved rengøring af stalde minimeres ved at i blødsætte staldene og derefter vaske med højtryksrensere/vaskerobot. Der bruges koldt vand og ved udbrud af sygdomme kan det være

nødvendigt at desinficere stalde i forbindelse med rengøring. I sådanne tilfælde vil desinficering kun foregå med godkendte midler.

- Der er overbrusning i alle stalde. Overbrusning benyttes efter forskriften i lov om indendørshold af søer og gylte. I stalderne bliver overbrusningen brugt til at styre dyrenes gødningsadfærd, og til nedkøling af dyrene i varme perioder. Ved at overbrusningen er placeret over spaltearealet viser forsøg at det faste gulv holdes fri for gødning. På varme dage øges intensiteten af overbrusningen.
- På bedriften identificeres og implementeres uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftens medarbejdere. Landbrugselever følger uddannelse på landbrugsskole. Uddannede og andet personale deltager i relevante kurser, årskongresser og relevante erfagrupper.
- Der føres journal og årligt regnskab over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder, opstået spild og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne.
- I både smågrise- og farestald er stier indrettet efter bedst tilgængelige managementsystem. Der anvendes således staldsystemer som medfører godt landmandskab. Staldsystemerne med delvis spaltes medfører hensyn til miljø uden væsentlige meromkostninger for landmanden.
- Til håndtering af ikke planlagte emissioner og hændelser er der en nødfremgangsmåde. Der iværksættes et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene. Gennem daglige rutiner kontrolleres om bygninger og udstyr er driftsklar.
- Aktiviteter på anlægget planlægges, så som levering af materialer og fjernelse af produkter og spild. Der er faste aftaler om levering af foder, afhentning af døde dyr og bortskaffelse af affald.
- Der udarbejdes gødnings- og sprøjteplaner på bedriften af planteavlskonsulent, hvori korrekt gødning af markerne planlægges.

Vurdering

Ud fra ovennævnte egenkontroller, som indgår i den daglige drift, vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for management.

Fodringsstrategi

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Der er faste aftaler til levering af foder.
- Foderanlæg justeres jævnlige, så udfodret mængde svarer til dyrgruppen og unødigt foderspild minimeres.
- Der anvendes N-balanceret foder baseret på energibehov og fordøjelige aminosyrer.
- Der anvendes fasefodring af søerne, så søer i forskellige stadier (cyklus) kan tildeles forskellige foderblandinger. I denne produktion kan der udfodres 2 forskellige blandinger, en drægtighedsblanding eller en diegivningsblanding. Dette sikrer, at søerne tildeles foder, hvor næringsstofferne er tilpasset netop deres størrelse og behov. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

- Smågrisene, slagtesvin og polte fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt, og for avlsdyrenes vedkommende, afhængigt af hvor de befinder sig i reproduktionsfasen. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Vurdering

Det vurderes ud fra ovennævnte procedurer og tiltag, som er medvirkende til at minimere udskillelsen af fosfor og kvælstof, og derfor også ammoniakemissionerne, at husdyrbruget lever op til BAT for fodringsstrategi.

Vand

- Ansøger har i det daglige fokus på at minimere vandforbruget i forbindelse med den daglige drift, herunder bl.a. vask og rengøring, forbrug til dyr m.m.
- Staldene bliver kontrolleret dagligt, og hvis der opstår utilsigtet og synligt vandspild vil det blive opdaget og repareret med det samme.
- Stiger vandforbruget vil rørsystemet blive gennemgået og kalibreret om nødvendigt, så en evt. lækage vil blive stoppet hurtigst muligt.
- Af vandbesparende foranstaltninger er der i nye og eksisterende staldafsnit fortrinsvis etableret drikkekopper eller drikkenipler over krybber, som minimerer vandspild. Defekte drikkekopper udskiftes. Drikkeniplerne er placeret i fodertrugene for at vandspildet minimeres.
- Rengøring af stalde og udstyr foregår med højtryksrensere/vaskerobot efter hver produktionscyklus. Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild, ligesom vandforbruget registreres gennem målinger af forbrug. Lækager detekteres og repareres
- Vandforbruget registreres en gang årligt i regnskabet.

Vurdering

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere vandforbruget og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for vand.

Energi

Belysning:

- Udendørs belysning tændes manuelt efter behov eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energiforbrug undgås.
- Der anvendes lavenergi-belysning (LED) i bedriften. Staldbelysningen rengøres efter hvert hold, hvilket sikrer god lysstyrke i staldene med færre armaturer.

Varme:

- Der anvendes to- klimastalde, hvorved grisenes egenproduktion af varme anvendes til at hæve temperaturen under overdækningen. Herved spares energi på opvarmning af det faste gulv.

Ventilation:

- Eksisterende og nye ventilatorer er energibesparende med frekvensregulering og multistep. En gang hvert kvartal renses samtlige ventilationsafkast for snavs, så stigning i elforbruget undgås pga. tilsmudsning.
- Ventilationsanlægget til ses dagligt for driftsforstyrrelser. I de mekanisk ventilerede stalde gennemføres hyppige eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationssystemet. Hvorved unødigt energiforbrug til ventilation undgås.

Øvrige:

- Der er solceller på størstedelen af husdyrbrugets bygninger.
- Alle stalde er isolerede.
- Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Tørfodringsanlægget er udstyret med en føler, der sikrer at fodringsanlægget ikke kører i tomdrift, når foderautomaterne er fyldt op.
- Gylletankene er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gylletankene. Dette reducerer antallet af transporter, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

Vurdering

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere energiforbruget og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for energi.

Spildevand

- Spildevandsmængden forsøges reduceret ved fx at anvende højtryksrensere ved vask af stalde, identificere og reparere evt. lækage hurtigst muligt, se afsnittet BAT Vand.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Der er ingen befæstede arealer hvorfra der opsamles overfladevand.

Vurdering

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere mængden af spildevand og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for spildevand.

Støj

- Der anvendes støjsvage ventilatorer.
- Foderanlæg, kværne og tørrerier er placeret indendørs.
- Der anvendes støjsvag gyllepumpe (el).
- Alle porte og døre er lukket i forbindelse med fodring.
- Alle stalde er isolerede.

Vurdering

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at forebygge og minimere støj. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for støj.

Støv

- Der er overbrusningsanlæg i alle stalde, hvilket reducerer støvgener.
- Alt foder opbevares i lukkede siloer. Transport mellem udendørs siloer og foderlade foregår i et lukket system.
- Der anvendes vådfoder i alle stalde med undtagelse af ny klimastald.

Vurdering

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at forebygge og minimere støv. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for støv.

Lugt

- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Der er primært anvendt staldsystemer m. begrænset gylleoverflade (delvis spaltegulv)
- Der er overdækning af alle fire gyllebeholdere.
- Gyllebeholderne oprøres kun i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- Gyllen udbringes videst muligt ved nedfældning

Vurdering

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at forebygge og minimere lugt. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for lugt.

Opbevaring af husdyrgødning

Gylle:

- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er fast overdækning af gylletankene. Dette reducerer ammoniakfordampningen.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Vurdering

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for opbevaring af husdyrgødning.

Forarbejdning af husdyrgødning

- Afgasning af gylle i biogasanlæg

Vurdering

Ud fra ovennævnte teknologier, som er medvirkende til at reducere emissionerne af kvælstof, fosfor og lugt, vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for forarbejdning af husdyrgødning. Teknologien bidrager i øvrigt til en væsentlig reduktion af drivhusgasemissionen, fordi biogasanlæg producerer CO₂-neutral energi og samtidig bidrager til at reducere metan- og lattergasudledning fra håndtering af husdyrgødning. Endvidere bidrager afgasning til en reduktion af lugtudledning fra udbragt gylle og øger udnyttelsen af kvælstof.

Udbringning af husdyrgødning

- Flydende husdyrgødning udbringes ved slangeudlægning eller nedfældning. Disse udbringningsmetoder er blandt de bedste mht. at reducerer ammoniakemissionen fra den udbragte husdyrgødning.
- Gylle nedfældes på sort jord og i græsmarker eller der anvendes en teknik, som kan reducere ammoniakfordampningen med samme effekt som nedfældning på den pågældende arealtype (fx forsuring).
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode og behov, hvilket medfører maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- I forbindelse med udbringning af husdyrgødning er der fokus på at holde en passende afstand til områder, hvor der er risiko for afstrømning til vandløb, vandboringer, osv. Derved mindskes risikoen for tab af fosfor og nitrat, samt forurening af vandmiljøet.

Vurdering

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for udbringning af husdyrgødning.

Samlet BAT-vurdering

Samlet vurderes det at projektet lever op til BAT indenfor punkterne, ammoniak, miljøledelse, management, fodringsstrategi, vand, energi, spildevand, støj, støv, lugt, opbevaring af husdyrgødning, forarbejdning af husdyrgødning og udbring af husdyrgødning, blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og lovgivningskravene.

Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ifølge IE-direktivet har et anlæg grænseoverskridende virkning, hvis anlægget kan få en betydelig negativ indvirkning på miljøet i en anden EU-medlemsstat.

Vurdering

Alene på grund af afstanden vurderes det i den konkrete sag, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlige virkninger på miljøet i andre EU-medlemsstater.

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Ejendommen er beliggende i område med landskabelige interesser. Der opføres en ny fortank som ikke vil være synligt i landskabet i det den stort set er nedgravet, og er omgivet af eksisterende bygninger og gylletanke.
- Staldsystemerne i de eksisterende stalde og ny stald, er primært med delvis spaltegulv med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Der er overdækning på gylletankene, hvilket minimerer ammoniakfordampningen fra lagrene.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Olietanke står indendørs på fast gulv uden afløb og vask af sprøjte sker på vaskeplads med afløb til gyllebeholder, derved er der ikke risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.
- Der udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen.

Tiltag ved ophør

Ved ophør af driften af husdyrbruget, vil det blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel vil blive bortskaffet. Gyllekanaler og gylletanke vil blive rengjort, så der ikke er fare for forurening med husdyrgødning.

Vurdering

Det vurderes, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for f.eks. rotter. Desuden vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Befolkningen og menneskers sundhed

Højt ammoniakindhold i luften kan være sundhedsskadeligt for mennesker. Der er via lovgivningen indført en begrænsning på ammoniakemissionen for husdyrbrug i form af krav om miljøvenlig teknologi (BAT). BAT kravet er medvirkende til at de overordnede mål om begrænsning af ammoniakindhold i luften overholdes. På Tingshøjvej 10 overholdes lovgivningens krav til BAT, hvorved ammoniakindholdet i luften begrænses.

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Der er ikke særlige forhold ved beliggenheden af Tingshøjvej 10 som betyder at der skal udvises særlig

forsigtighed. Særlige forhold kunne f.eks. være beliggenhed i umiddelbar nærhed til sygehus/institutioner ol.

Der er i tidligere afsnit gjort rede for at der ikke forventes væsentlige gener for omgivelserne med støv, støj eller lugt mv.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det at husdyrbruget på Tingshøjvej 10 kan drives på stedet uden at påvirke menneskers sundhed negativt.

Alternative løsninger

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed. En ændring af staldanlægget, inden for eksisterende rammer, som reducerer antallet af søer, og som giver mulighed for at have smågrisene i længere tid, giver en optimal udnyttelse af anlægget.

Vurdering

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Samspillet mellem faktorerne jf. § 4 stk. 6 nr. 5.

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der vurderes om der er kumulative effekter som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.

Vurdering

Det vurderes ud fra beskrivelser og vurderinger i miljøkonsekvensrapporten, at den kumulative effekt mellem punkt 1-4 ikke vil have væsentlige direkte eller indirekte virkning på omgivelserne.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.

5. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1-5.